

Početa stranica > Pokretanje sudskog postupka > Gdje i kako > Pravo koje države je mjerodavno?

Pravo koje države je mjerodavno?

Švedska

1 Izvori važećih pravila

1.1 Nacionalna pravila

Međunarodno privatno pravo danas je uglavnom uređeno zakonodavstvom EU-a. Švedska nacionalna pravila koja se odnose na to područje utvrđena su u zakonodavstvu i sudskoj praksi. Zakonodavstvo je uglavnom namijenjeno provedbi međunarodnih konvencija kojih je Švedska ugovorna strana. Glavno je zakonodavstvo u tom području sljedeće:

Brak i djeca

- poglavlje 3. članci 4. i 6. Zakona (1904:26, str. 1.) o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka i skrbništva (*lagen om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap*) (dalje u tekstu „IÄL”)
- članci 9., 12. i 13. Pravilnika (1931:429) o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka, posvojenja i skrbništva (*förordningen om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap*) (dalje u tekstu „NÄF”)
- članak 3. Zakona (2018:1289) o posvojenju u međunarodnim okolnostima (*lagen om adoption i internationella situationer*)
- članci 2., 3., 3.a, 5., 5.a, 6. i 6.a Zakona (1985:367) o međunarodnim pitanjima očinstva (*lagen om internationella faderskapsfrågor*) (dalje u tekstu „IFL”)
- Uredba Vijeća (EU) 2016/1103 od 24. lipnja 2016. o provedbi pojačane suradnje u području nadležnosti, mjerodavnog prava te priznavanja i izvršenja odluka u stvarima bračnoimovinskih režima
- Uredba Vijeća (EU) 2016/1104 od 24. lipnja 2016. o provedbi pojačane suradnje u području nadležnosti, mjerodavnog prava te priznavanja i izvršenja odluka u stvarima imovinskih posljedica registriranih partnerstava
- Zakon (2019:234) o imovinskim odnosima između bračnih ili izvanbračnih drugova u međunarodnim okolnostima (*lagen om makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer*)
- članak 1. Zakona (2012:318) o Haškoj konvenciji iz 1996. (*lagen om 1996 års Haagkonvention*) i članci od 15. do 22. Konvencije o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju, izvršenju i suradnji u području roditeljske odgovornosti i mjera za zaštitu djece sklopljene u Haagu 19. listopada 1996. (dalje u tekstu „Haška konvencija iz 1996.”)
- članak 15. Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 od 18. prosinca 2008. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja (dalje u tekstu „Uredba o uzdržavanju”) i Haški protokol iz 2007. o pravu mjerodavnom za obvezu uzdržavanja

Nasljedstvo

- članci od 20. do 38. Uredbe (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju

Ugovori i kupoprodaja

- Uredba (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (dalje u tekstu „Uredba Rim I”)
- članci od 79. do 87. Zakona o mjenicama (*växellagen*) (1932:130)
- članci od 58. do 65. Zakona o čekovima (*checklagen*) (1932:131)
- Zakon (1964:528) o pravu mjerodavnom za prodaju robe (*lagen om tillämplig lag beträffande köp av lösa saker*) (dalje u tekstu „IKL”)
- članci 25.a, 31.a i 42.a Zakona (1976:580) o sudjelovanju radnika u odlučivanju (*lagen om medbestämmande i arbetslivet*) (dalje u tekstu „MBL”)
- Zakon (1993:645) o pravu mjerodavnom za određene ugovore o osiguranju (*lagen om tillämplig lag för vissa försäkringsavtal*)
- poglavlje 13. članak 4. i poglavlje 14. članak 2. Pomorskog zakonika (*sjölagen*) (1994:1009)
- članak 14. Zakona o potrošačkim ugovorima (1994:1512) (*lagen om avtalsvillkor i konsumentförhållanden*)
- poglavlje 1. članak 4. Zakona (2011:914) o zaštiti potrošača u pogledu ugovora o vremenski ograničenoj uporabi nekretnine ili dugoročnom programu za odmor (*lagen om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende eller långfristig semesterprodukt*)
- poglavlje 3. članak 14. Zakona (2005:59) o ugovorima i prodaji na daljinu (*lagen om distansavtal och avtal utanför affärslokaler*)
- članak 48. Zakona o prodaji robe široke potrošnje (*konsumentköplagen*) (1990:932)

Naknada štete

- Uredba (EZ) br. 864/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. o pravu koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze (dalje u tekstu „Uredba Rim II”)
- članci 8., 14. i 38. Zakona o štetama u cestovnom prometu (*trafikskadelagen*) (1975:1410)
- članak 1. Zakona (1972:114) o Konvenciji od 9. veljače 1972. između Švedske i Norveške o ispaši sjevernih sobova (*lagen med anledning av konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning*)
- članak 1. Zakona (1974:268) o Konvenciji o zaštiti okoliša od 19. veljače 1974. između Danske, Finske, Norveške i Švedske (*lagen med anledning av miljöskyddskonventionen den 19 februari 1974 mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige*)

Pravo u području nesolventnosti

- Uredba (EU) 2015/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o postupku u slučaju nesolventnosti (dalje u tekstu „Uredba o nesolventnosti iz 2015.”)
- članci 1. i 3. i članci od 5. do 8. Zakona (1934:67) o utvrđivanju pravila kojima se uređuju slučajevi nesolventnosti koji uključuju imovinu u Danskoj, Finskoj, Islandu ili Norveškoj (*lag med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge*)
- članak 1., članci od 4. do 9. i članak 13. Zakona (1934:68) o učincima nesolventnosti u Danskoj, Finskoj, Islandu ili Norveškoj (*lag om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge*)
- članak 1., članci od 3. do 8. i članak 12. Zakona (1981:6) o slučajevima nesolventnosti koji uključuju imovinu u drugoj nordijskoj zemlji (*lag om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land*)

• članak 1., članci od 4. do 9. i članci 13. i 14. Zakona (1981:7) o učincima nesolventnosti do koje je došlo u drugoj nordijskoj zemlji (*lag om verkan av konkurs som inträffat i annat nordiskt land*)

1.2 Multilateralne međunarodne konvencije

Švedska je strana sljedećih multilateralnih međunarodnih konvencija kojima se propisuju pravila o utvrđivanju mjerodavnog prava. Budući da Švedska primjenjuje dualistički pristup međunarodnim ugovorima, takve multilateralne konvencije isto se tako moraju prenijeti u švedsko nacionalno zakonodavstvo. Vidjeti prethodno pitanje.

Liga naroda

- Konvencija iz 1930. o rješavanju određenih sukoba zakona u pogledu mjenica i zadužnica
- Konvencija iz 1931. o rješavanju određenih sukoba zakona u pogledu čekova

Haška konferencija o međunarodnom privatnom pravu

- Konvencija iz 1955. o pravu mjerodavnom za međunarodnu prodaju robe
- Konvencija iz 1961. o sukobu zakona u pogledu oblika oporučnih raspolaganja
- Konvencija iz 1996. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju, izvršenju i suradnji u području roditeljske odgovornosti i mjera za zaštitu djece
- Haški protokol iz 2007. o pravu mjerodavnom za obveze uzdržavanja

Europska unija

- Konvencija iz 1980. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (kad je riječ o ugovorima sklopljenima 17. prosinca 2009. ili nakon tog datuma, Konvencija se zamjenjuje Uredbom Rim I)

Nordijske konvencije

- Konvencija iz 1931. između Danske, Finske, Islanda, Norveške i Švedske o pravilima međunarodnog privatnog prava o braku, posvojenju i skrbništvu (zadnje izmijenjena konvencijom o izmjeni iz 2006.)
- Konvencija iz 1933. između Švedske, Danske, Finske, Islanda i Norveške o nesolventnosti (dalje u tekstu „Nordijska konvencija o nesolventnosti“)
- Konvencija iz 1934. između Danske, Finske, Islanda, Norveške i Švedske o nasljeđivanju, oporukama i upravljanju ostavinom (zadnje izmijenjena konvencijom o izmjeni iz 2012.)
- Konvencija iz 1974. između Danske, Finske, Norveške i Švedske o zaštiti okoliša

1.3 Glavne bilateralne konvencije

Konvencija iz 1972. između Švedske i Norveške o ispaši sjevernih sobova (*1972 års konvention mellan Sverige och Norge om renbetning*)

2 Provedba pravila o sukobu prava

2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava

Općenito govoreći, kad spor ima međunarodnu dimenziju, sud bi na vlastitu inicijativu trebao utvrditi koje je pravo mjerodavno. U skladu s više pravila u okviru švedskog međunarodnog privatnog prava, mora se poštovati pravo koje su strane određenog sporazuma odabrale kao mjerodavno pravo za područje obuhvaćeno tim sporazumom. Ako se određeni spor može riješiti izvansudskom nagodbom, stranke se o mjerodavnom pravu mogu dogovoriti i pri razmatranju spora na sudu. Kad je u predmetu riječ o pravnom odnosu na koji se u skladu sa švedskim nacionalnim pravom može primijeniti postupak mirenja, sud mora odobriti jednoglasnu izjavu o tome da predmet podliježe švedskom pravu, pod uvjetom da postoji poveznica sa Švedskom (vidjeti list „Novi pravni spisi“ (NJA), 2017., str. 168.).

2.2 Upućivanje

Kao opće pravilo, u švedskom se međunarodnom privatnom pravu ne prihvaća načelo uzvraćanja i daljnog upućivanja (*renvoi*). Međutim, iznimke od tog pravila propisane su u članku 79. stavku 2. Zakona o mjenicama i članku 58. stavku 2. Zakona o čekovima u pogledu sposobnosti stranih državljana da sklapaju poslove koji uključuju mjenice ili čekove. To je zato što se te odredbe temelje na međunarodnim konvencijama. Osim toga, iznimka se navodi i u članku 9. stavku 2. Zakona (1981:7) o učincima nesolventnosti koja je nastupila u drugoj nordijskoj zemlji. Konačno, u skladu s poglavljem 1. člankom 1. stavkom 7. Zakona (1904:26, str. 1.) o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka i skrbništva priznaje se uzvraćanje i daljnje upućivanje (*renvoi*) u pogledu formalne valjanosti braka.

2.3 Promjena povezujućeg faktora

Ne postoje opća pravila o promjeni povezujućeg čimbenika. Na primjer, uredbe Europske unije o imovinskim režimima bračnih drugova i registriranih partnera temelje se na načelima nepromjenjivosti. To znači da će se mjerodavno pravo utvrđeno za povezujući čimbenik koji je postojao u trenutku sklapanja braka ili registriranja partnerstva mijenjati samo iznimno i na zahtjev, pod određenim uvjetima utvrđenima u relevantnoj uredbi Europske unije.

S druge strane, načelo promjenjivosti primjenjuje se na režime bračne stečevine u kontekstu nordijskih zemalja. To znači da se, ako su se u jednom trenutku oba bračna druga nastanila u drugoj nordijskoj zemlji u kojoj borave najmanje dvije godine, primjenjuje pravo te zemlje, pod uvjetom da bračni drugovi nisu prethodno sklopili sporazum o odabiru mjerodavnog prava. Međutim, ako su oba bračna druga za vrijeme trajanja braka prethodno imala prebivalište u toj zemlji, ili ako su bračni drugovi državljanjani te zemlje, pravo te zemlje primjenjuje se od trenutka od kojeg imaju prebivalište u toj zemlji. Slično se načelo primjenjuje na izvanbračne zajednice. (Vidjeti poglavlje 3. članak 9. i poglavlje 5. članak 6. Zakona (2019:234) o imovinskim odnosima između bračnih ili izvanbračnih drugova u međunarodnim okolnostima.)

2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu

U švedskom međunarodnom privatnom pravu vrijedi opće načelo da se odredba stranog prava ne smije primijeniti ako bi njezina primjena bila očito nespojiva s temeljnim načelima pravnog sustava Švedske. Odredbe o tome mogu se pronaći i u brojnim propisima o međunarodnom privatnom pravu, ali to ne znači da ograničenje na temelju javnog poretka zahtijeva zakonodavnu osnovu. U samo je nekoliko sudskih odluka utvrđeno da se strano pravo ne može primijeniti na temelju javnog poretka.

O tome koja su pravila švedskog prava međunarodno obvezujuća obično odlučuje sud.

2.5 Dokaz stranog prava

Ako sud zaključi da je mjerodavno strano pravo, ali nije upoznat s materijalnim odredbama tog prava, na raspolaganju su mu dvije mogućnosti. Može sam istražiti to pitanje ili od stranke zatražiti da dostavi potrebne informacije. Obično se odabire svrsishodnija mogućnost. Ako sud odluči sam istražiti to pitanje, može zatražiti pomoć Ministarstva pravosuđa. Sud bi općenito trebao imati aktivniju ulogu u sporovima koji se ne mogu riješiti izvansudskom nagodbom. Kad je riječ o sporovima koji se mogu riješiti izvansudskom nagodbom, sud može istraživanje u velikoj mjeri prepustiti strankama.

3 Pravila o sukobu prava

3.1 Ugovorne obveze i pravni akti

Švedska je strana Rimske konvencije iz 1980. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze. U nekim se područjima primjenjuju drugi pravni propisi povezani s odabirom mjerodavnog prava. Kad je riječ o ugovorima sklopljenima 17. prosinca 2009. ili nakon tog datuma, Konvencija se zamjenjuje Uredbom Rim I.

Ugovori o **prodaji robe** uređeni su Zakonom (1964:528) o pravu mjerodavnom za prodaju robe, kojim se u švedsko pravo prenosi Haška konvencija iz 1955. o mjerodavnom pravu za međunarodnu prodaju robe. Taj zakon ima prednost nad pravilima iz Uredbe Rim I. Međutim, njime nisu obuhvaćeni potrošački ugovori. Člankom 3. Zakona kupcu i prodavatelju omogućuje se da utvrde mjerodavno pravo sporazumom. U članku 4. navodi se da se, ako stranke nisu odabrale mjerodavno pravo, primjenjuje pravo države u kojoj prodavatelj ima prebivalište. Iznimke od tog pravila primjenjuju se ako je prodavatelj prihvatio narudžbu u državi u kojoj kupac ima prebivalište te u slučaju kupnji na burzi ili putem dražbe.

Druga se iznimka od pravila iz Uredbe Rim I odnosi na neke **potrošačke ugovore**. U članku 48. Zakona (1990:932) o prodaji robe široke potrošnje, članku 14. Zakona (1994:1512) o potrošačkim ugovorima, poglavlju 1. članku 4. Zakona (2011:914) o zaštiti potrošača u pogledu ugovora o vremenski ograničenoj uporabi nekretnine ili dugoročnom programu za odmor i poglavlju 3. članku 14. Zakona (2005:59) o ugovorima i prodaji na daljinu navode se posebna pravila namijenjena zaštitu potrošača od klauzula o odabiru mjerodavnog prava. Njima je predviđeno da se u određenim okolnostima mora primjenjivati pravo države članice EGP-a ako se njime potrošaču pruža bolja zaštita.

U člancima od 79. do 87. Zakona o mjenicama (1932:130) i člancima od 58. do 65. Zakona o čekovima (1932:131) navode se posebna pravila za **mjenice i čekove**. Ona se temelje na Ženevskoj konvenciji iz 1930. o rješavanju određenih sukoba zakona u pogledu mjenica i zadužnica te Ženevskoj konvenciji iz 1931. o rješavanju određenih sukoba zakona u pogledu čekova.

Neki su ugovori o **osiguranju od odgovornosti za štetu** uređeni Zakonom (1993:645) o pravu mjerodavnom za određene ugovore o osiguranju.

3.2 Izvanugovorne obveze

Pitanje mjerodavnog prava za izvanugovorne obveze uređeno je Uredbom Rim II.

3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)

U švedskom je privatnom pravu tradicionalno odlučujući povezujući čimbenik za utvrđivanje osobnog statusa državljanstvo. Međutim, danas postoji toliki broj predmeta u kojima je državljanstvo moralo ustupiti mjesto prebivalištu kao glavnom povezujućem čimbeniku da je upitno može li se i dalje govoriti o samo jednom glavnom povezujućem čimbeniku za osobni status. U švedskom se međunarodnom privatnom pravu za „osobni status” smatra da u osnovi obuhvaća pitanja poslovne sposobnosti i osobnog imena.

Na temelju poglavlja 1. članka 1. Zakona (1904:26, str. 1.) o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka i skrbništva **sposobnost za sklapanje braka** pred švedskim tijelom u načelu se mora utvrditi u skladu sa švedskim pravom ako je jedna od stranaka švedski državljanin ili ima prebivalište u Švedskoj. Slična se pravila primjenjuju u nordijskom okviru na temelju članka 1. Pravilnika (1931:429) o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka, posvojenja i skrbništva.

U poglavlju 4. i 5. Zakona (1904:26, str. 1.) o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka i skrbništva te u člancima od 14. do 21.a Pravilnika (1931:429) o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka, posvojenja i skrbništva navode se posebna pravila o **skrbništvu i starateljstvu**.

Pitanje mjerodavnog prava za **sposobnost za sklapanje ugovora** djelomično je uređeno člankom 13. Uredbe Rim I. Sposobnost za sklapanje poslova koji uključuju mjenice ili čekove uređena je posebnim pravilima utvrđenima u članku 79. Zakona o mjenicama i članku 58. Zakona o čekovima.

U poglavlju 11. članku 3. Zakonika o sudskom postupku (*rättegångsbalken*) navodi se posebno pravilo u pogledu **procesne sposobnosti** u kojem se navodi da strani državljanin koji u svojoj državi ne može poduzimati procesne radnje u pravnim postupcima to može učiniti u Švedskoj ako ima sposobnost u skladu sa švedskim pravom.

U švedskom se međunarodnom pravu za **pitanja osobnog imena** smatra da pripadaju pravu osobnog statusa. Na primjer, to znači da se, ako jedan bračni drug uzme ime drugoga, to ne uvrštava među pravne učinke braka u osobnoj sferi. U skladu s člankom 31. Zakona (2016:1013) o osobnom imenu (*lagen om personnamn*), Zakon se ne primjenjuje na švedske državljanke s prebivalištem u Danskoj, Norveškoj ili Finskoj; *a contrario* može se zaključiti da se primjenjuje na švedske državljanke u drugim državama. U skladu s člankom 32. Zakon se može primjenjivati i na strane državljanke s prebivalištem u Švedskoj.

3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje

U švedskom materijalnom pravu ne razlikuju se **zakonita i nezakonita djeca** te u švedskom međunarodnom privatnom pravu nema posebnih pravila o odabiru mjerodavnog prava u svrhu utvrđivanja treba li se dijete smatrati rođenim u braku ili izvan njega te može li dijete koje nije rođeno u braku kasnije biti zakonski priznato.

U pogledu prava mjerodavnog za utvrđivanje **očinstva** postoje razna pravila o pretpostavci očinstva i utvrđivanju očinstva sudskom odlukom. Pretpostavka očinstva uređena je člankom 2. Zakona (1985:367) o međunarodnim pitanjima očinstva. Tom je odredbom propisano da se muškarca koji jest ili je bio u braku s majkom djeteta smatra ocem djeteta ako je to posljedica prava države u kojoj je dijete po rođenju steklo prebivalište ili, kad se u skladu s tim pravom nitko ne smatra ocem, ako je to posljedica prava države čije je državljanstvo dijete steklo rođenjem. Međutim, ako je prebivalište djeteta po rođenju bilo u Švedskoj, o tom će se pitanju uvijek odlučivati u skladu sa švedskim pravom. Ako je očinstvo potrebno utvrditi na sudu, sud će u pravilu primijeniti pravo države u kojoj je dijete imalo prebivalište u trenutku donošenja prvostupanjske presude.

U skladu s člankom 3. Zakona (2018:1289) o **posvojenju** u međunarodnim okolnostima, švedski sud koji razmatra zahtjev za posvojenje mora primjenjivati švedsko pravo.

Strana odluka o posvojenju koja je valjana u Švedskoj proizvodi iste pravne učinke kao švedska odluka o posvojenju.

Pitanje mjerodavnog prava za **uzdržavanje djeteta** uređeno je Haškim protokolom iz 2007. o pravu mjerodavnom za obveze uzdržavanja. Opće je pravilo da su obveze uzdržavanja uređene pravom države u kojoj dijete ima prebivalište. Ako dijete ne može ostvariti uzdržavanje od stranke koja je obveznik uzdržavanja na temelju tog prava, pravo koje se mora primjenjivati jest pravo države u kojoj se sud nalazi. Ako dijete ne može ostvariti uzdržavanje od stranke koja je obveznik uzdržavanja na temelju jednog od tih prava, a obje su stranke državljanke iste države, pravo koje se mora primjenjivati jest pravo te države.

3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja

U pogledu **sposobnosti za sklapanje braka** vidjeti prethodnu točku 3.3. Opće je pravilo da se **oblik** sklapanja braka **smatra valjanim** ako je valjan u državi u kojoj je sklopljen; vidjeti poglavlje 1. članak 7. Zakona (1904:26, str. 1.) o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka i skrbništva.

Pravni učinci braka mogu se podijeliti u dvije glavne kategorije, odnosno na učinke u osobnoj sferi i učinke povezane s imovinom bračnih drugova (vidjeti točku 3.6. u nastavku). Glavni pravni učinak braka u osobnom smislu jest da su bračni drugovi obvezni **uzdržavati jedan drugoga**. U švedskom se međunarodnom privatnom pravu pitanja u pogledu prava bračnih drugova na nasljeđivanje, uzimanja prezimena drugog bračnog druga ili njihovih obveza uzdržavanja djeteta drugog bračnog druga ne smatraju pravnim učincima braka te se mjerodavno pravo utvrđuje na temelju pravila o odabiru prava kojima se uređuju nasljeđivanje, osobna imena itd.

Pitanje mjerodavnog prava za **uzdržavanje bračnog druga** uređeno je Haškim protokolom iz 2007. o pravu mjerodavnom za obveze uzdržavanja. Opće je pravilo da su obveze uzdržavanja uređene pravom države u kojoj stranka koja je obvezna osigurati uzdržavanje ima prebivalište. Ako se jedan od bračnih drugova usprotivi primjeni tog prava, a pravo druge države bliže je povezano s brakom (posebno pravo države u kojoj su imali posljednje zajedničko prebivalište), mora se primjenjivati pravo te druge države.

Kad je riječ o pitanjima **razvoda**, u poglavlju 3. članku 4. stavku 1. Zakona (1904:26, str. 1.) o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka i skrbništva propisano je da švedski sudovi moraju primjenjivati švedsko pravo. U skladu s člankom 4. stavkom 2. iznimka je od toga slučaj u kojem su oba bračna druga strani državljani te nijedan od njih nema prebivalište u Švedskoj najmanje godinu dana.

Švedskim materijalnim pravom nisu predviđeni pravni instituti **zakonske rastave** ili **ponišťaja braka**. Pravila kojima se uređuje podjela imovine uslijed zakonske rastave utvrđena su u poglavlju 2. članku 6. i poglavlju 3. članku 13. Zakona (2019:234) o imovinskim odnosima između bračnih ili izvanbračnih drugova u međunarodnim okolnostima.

3.6 Bračnoimovinski režimi

Pitanja koja se odnose na pravo mjerodavno za režime bračne stečevine uređena su Uredbom Vijeća (EU) 2016/1103 od 24. lipnja 2016. o provedbi pojačane suradnje u području nadležnosti, mjerodavnog prava te priznavanja i izvršenja odluka u stvarima bračnoimovinskih režima. Slična se pravila primjenjuju na registrirana partnerstva i utvrđena su u Uredbi Vijeća (EU) 2016/1104 od 24. lipnja 2016. o provedbi pojačane suradnje u području nadležnosti, mjerodavnog prava te priznavanja i izvršenja odluka u stvarima imovinskih posljedica registriranih partnerstava. Poglavlje 2. Zakona (2019:234) o imovinskim odnosima između bračnih ili izvanbračnih drugova u međunarodnim okolnostima sadržava odredbe kojima se dopunjuju uredbe Europske unije (vidjeti, među ostalim, poglavlje 2. članke 4. i 5.).

Poglavlje 3. Zakona (2019:234) o imovinskim odnosima između bračnih ili izvanbračnih drugova u međunarodnim okolnostima sadržava posebne odredbe o pravu mjerodavnom za režime bračne stečevine u kontekstu nordijskih zemalja (vidjeti, među ostalim, poglavlje 3. članke od 8. do 11.).

3.7 Oporuke i nasljedstva

Pitanje odabira mjerodavnog prava u pogledu oporuka i nasljeđivanja uređeno je Uredbom (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju. Pravila o odabiru mjerodavnog prava iz te uredbe primjenjuju se bez obzira na to odnosi li se međunarodna povezanost na državu članicu ili neku drugu državu.

Međutim, posebne odredbe o valjanosti oblika oporuke navedene su u poglavlju 2. članku 3. Zakona (2015: 417) o nasljeđivanju u međunarodnim okolnostima (*lagen om arv i internationella situationer*), kojim se u švedsko pravo prenosi Haška konvencija iz 1961. o sukobu zakona u pogledu oblika oporučnih raspolaganja. Oblik oporuke mora se smatrati valjanim ako ispunjava zahtjeve utvrđene u pravu države u kojoj je oporučitelj sastavio oporuku ili države u kojoj je oporučitelj imao prebivalište ili čiji je državljanin bio u trenutku sastavljanja oporuke ili u trenutku smrti. Oblik raspolaganja koje se odnosi na nepokretnu imovinu isto se tako mora smatrati valjanim ako ispunjava zahtjeve utvrđene u pravu države u kojoj se imovina nalazi. Ista se pravila primjenjuju na opoziv oporuke. Isto tako, oblik opoziva mora se smatrati valjanim ako ispunjava zahtjeve utvrđene u bilo kojem pravu u skladu s kojim je oblik oporuke bio valjan.

3.8 Nekretnine

U imovinskom pravu postoje pisana pravila o odabiru mjerodavnog prava samo za određene slućajeve koji se odnose na brodove i zrakoplove, financijske instrumente i nezakonito iznesene kulturne predmete te za određene slućajeve koji su uređeni Nordijskom konvencijom o nesolventnosti i Uredbom o nesolventnosti.

Na primjer, učinci kupnje pokretne ili nepokretne imovine ili upisa hipoteke na njoj u imovinskom se pravu moraju utvrditi u skladu s pravom države u kojoj se imovina nalazi u trenutku kupnje ili upisa hipoteke. U skladu s tim pravom utvrđuju se priroda svih prava vlasništva, način na koji neko pravo vlasništva nastaje i prestaje važiti, mogući formalni zahtjevi koji se primjenjuju i prava koja se dodjeljuju trećim osobama na temelju prava vlasništva.

Kad je riječ o stranim pravima osiguranja, u sudskoj je praksi utvrđeno da ako je u vrijeme nastanka prava osiguranja prodavatelj znao da će imovina biti premještena u Švedsku i da pravo osiguranja nije valjano u Švedskoj, prodavatelj je umjesto toga trebao ishoditi instrument osiguranja koji bi ispunio zahtjeve utvrđene u švedskom pravu. Osim toga, ako je od trenutka premještanja imovine u Švedsku prošlo određeno vrijeme, strano pravo osiguranja ne bi smjelo imati pravni učinak. U takvim se slućajevima smatra da je strani vjerovnik imao dovoljno vremena da isходи novi instrument osiguranja ili osigura povrat duga.

3.9 Nesolventnost

U Uredbi o nesolventnosti iz 2015. utvrđena su pravila kojima se uređuje mjerodavno pravo u odnosu na druge države članice Europske unije (osim Danske). Kad je riječ o nordijskim zemljama koje ne podliježu Uredbi o nesolventnosti iz 2015., postoje zasebne odredbe o mjerodavnom pravu koje se temelje na Nordijskoj konvenciji o nesolventnosti iz 1933. i koje su prenesene u švedsko pravo zakonodavstvom donesenim 1981. (međutim, u odnosu na Island primjenjuju se odredbe ranijeg zakonodavstva iz 1934.). Opće je pravilo u skladu s Nordijskom konvencijom o nesolventnosti da postupkom u slućaju nesolventnosti u državi ugovornici (odnosno državi u kojoj se odvija postupak u slućaju nesolventnosti) mora biti obuhvaćena i imovina koja pripada dužniku koja se nalazi u drugoj državi ugovornici. Opće je pravilo da se pravo države u kojoj se odvija postupak u slućaju nesolventnosti mora primjenjivati na pitanja koja se odnose na uključenu imovinu, kao što su pravo dužnika da raspolaže svojom imovinom i imovina koja treba biti obuhvaćena nesolventnom masom. Uz iznimku prethodno navedenih pravila, većina švedskog međunarodnog prava o nesolventnosti nije utvrđena u zakonodavstvu. Temeljna je pretpostavka da se primjenjuje pravo države u kojoj se odvija postupak u slućaju nesolventnosti (*lex fori concursus*). To među ostalim znači da će se u švedskim postupcima u slućaju nesolventnosti švedsko pravo primjenjivati i na sam postupak i na bilo koja druga pitanja koja se odnose na pravo o nesolventnosti. Posljednji put ažurirano: 29/03/2021

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.